

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után való napon is

II. év.

Budapest, 1898, hétfő, január 3-án.

3. szám.

A haragosok.

A Justh tábora haragszik. Minden izében reszket a haragtól, mert a kormány, de sőt a nemzeti párt ujévi nyilatkozataiból is egész nyilzapor repült feléje. Ez a nyilzapor kihozza a sodrából és boszut liheg. A sajtója legalább előre hirdeti, hogy az igazi harc csak most fog megkezdődni, mert a függetlenségi párt tagjai felelni szándékoznak az ujévi támadásokra és gondoskodni fognak a megtorlásról. Talán betérjesztik a régen hirdetett vádindítványt is, de ha nem, az obstrukciót mindenesetre kérlelhetlenül folytatják.

Azt a harcot tehát, amely eddigelé olyan motivumból táplálkozott, hogy legalább a becsületes jóhiszeműségét nem kellett föltétlenül kétségbevonni, most egészen a harag és a boszu fogja tüzelni. Az önálló vámterület, a törvény és a kedvező pillanat jelszavai visszakerülnek a párt diszletraktárába és helyükbe előszedik a megszokott, kevésbé tiszteletreméltó személyes motívumokat. A kormány nem tette meg nekünk azt a szíveséget, hogy amibe olyan buzgón kergettük, beleesett volna az alkotmányértésbe; meg sem bukott; sőt az ujesztendő mesgyéjén visszafordulva, még kritikát is mert mondani rólunk; — halál reá! Így pattog a haragos tábor és megkezdí a boszu politikáját.

Ha Justh és néhány embere, akiket különben is csak az obstrukciók kora dobott felszínre, különösebb ok híján, ok nélkül is folytatni akarják az obstrukciót, azon nincs mit csodálni. Végre is a hal se hagyja magát szívesen kihuzni az eleméből. S nagyon természetes, hogy a nevezetes vitarendező urak sem akarnak visszasülyedni a tétlenségbe, mikor a vitarendezés nekik szerepet ad, sőt bizonyos sulyt is kölcsönöz. De az mindenestre különös volna, ha az egész függetlenségi párt magáévá tenné azt az alacsony motívumot, mely a haragosok munkáját irányítja. Hiszen a szélsőbal azt talán még se hitte, hogy heteken keresztül támadhatja a legkérelmelhetlenebb módon a provizóriumért sikra szálló többséget és támadása minden válasz nélkül fog maradni! Hogy az országot olyan helyzetbe fogja sodorni, amikor legnagyobb érdekei törvény nélkül maradnak és ezért a cselekedetért még csak kritikát sem fog hallani!

A párt egésze ilyen bolondot talán még sem képzelt. Nem szabad bele-törődni olyan gondolatba, hogy egy parlament pártban senki se akadjon, a ki meggyőzhetné a haragosokat, hogy kérelmelten támadásra nem igen szoktak udvariasságokkal felelni s hogy amikor egy kisebbség a maga akciójával nemcsak az időt rabolja (vigye a manó, az

idő nem mindig olyan drága), hanem az ország legnagyobb érdekeit is kockáztatja, akkor az ilyesmire mégis csak érkezik valami erélyes válasz. És nem szabad bele-törődni olyan gondolatba, hogy ezek a józanabb elemek engedjék a pártot minden erkölcsi alapról leszállítva, a boszu politikájába sodorni.

Megtörténhetik (és ez a háboru természet), hogy az ujévi nyilzaporra a megsebzett szélsőbal erős támadással fog felelni. Ki venné ezt rossz néven, kivált amikor ez a támadás voltaképpen önvédelem, mert a függetlenségi párt komolysága és érettsége van a közvélemény előtt megtámadva. De a legnagyobb fegyveresőrtetés sem fogja velünk elhitetni, hogy ez az új czimen folytatott harc nagyobb méreteket öltsön és a boszu irányíthassa egy egész párt politikáját. Ez a parlamentarizmus igazi alkonya volna. Mert akkor a függetlenségi párt odáig jutott volna tévedéseinek sivatagán, ahol már azt sem tudja megérteni, hogy a nemzet nem várhat, míg ő a személyi ügyeivel bibelődik.

A függetlenségi párt nagy csatálmája tehát remélhetőleg csak az első felindulás eredménye. Haragszik, mert a miniszterelnök olyan keményen elítélte s mert azzal sem vigasztalhatja magát, hogy a miniszterelnök ezzel az ítéletével egyedül áll. Hiszen más szavakkal ugyan, de épen ilyen sujtón ítélte a nemzeti párt és az ország nehezkesebb közvéleménye. Azt lehetne mondani, hogy az ujesztendő mesgyéjén az ország minden faktora találkozott a szélsőbali akció elítélésében. S a magára maradt, egész világtól elhagyott függetlenségi pártot, ugyszólván, a kétségbeesés viszi, amerre akarja. Mert akire minden oldalról zuhog a csapás, nem is ér rá, hogy megválogassa, hova meneküljön. Oda fut, ahova első ösztöne viszi. De a nyugodtabb megfontolás első perceiben meg fogja találni az utat, mely a kedvezőtlen szituációból kivezeti.

Éppen azért nem hisszük, hogy a haragosok boszupolitikája programm volna. Az csak az első fölhevülés csatakiáltása, de helyet fog engedni annak a másik politikának, amely nem felejtí el, hogy az ország nem a szélsőbal személyes ügyeiért van, hanem mégis csak inkább van a szélsőbal az országért. S ha ezek a személyes motívumok egy-két napig fogva is tartják a haragosokat, azontul felülkerekednek a józanok, akiknek az ország érdeke mégis szentebb, mint az áldatlan személyeskedés. A függetlenségi párt mit sem veszít vele, csak a vitarendezők esnek el a szereplésüktől. Ez pedig nem lesz olyan országos szerencsétlenség.

POLITIKAI HIREK.

A miniszterelnök üdvözlése. Báró Bánffy Dezső miniszterelnök ujesztendőre az ország minden részéből kapta az üdvözlő táviratokat, melyek mind a kormány iránt való bizalom kifejezői. A legtöbb ilyen telegramm egyszerű mind elítéli a függetlenségi párt töredékének a törvényhozás működését megakasztó veszedelmes obstrukcióját. Az üdvözlő táviratok között van Jászberény város szabadelvű polgárságának következő telegrammja:

Jászberény város szabadelvű polgársága megbízása folytán azon alkalomból, hogy ő Fel-sége a király a függőben volt kvóta kérdését egy évre a statusquo alapján állapította meg, Nagyméltóságodnak hálás köszönetünk és törhetetlen ragaszkodásunk kifejezését vagyok bátor tolmácsolni. A legékesebb szónál ékesebben beszéli e tett, hogy Nagyméltóságod, mint a király első és felelős tanácsosa, a magyar érdekek leghívatottabb képviselője.
Török Aladár,
polgármester.

Szászok kiválása. A szászok mozgalmának a helynevek megmagyarosításáról szóló törvény ellen még egyre mutatkozik — a hatása. Igy Dür Soma képviselő ma arról értesítette a szabadelvű párt elnökségét, hogy a mai nappal kilép a szabadelvű pártból. *Schreiber* Frigyes, Szeben város második kerületének képviselője, a nehezebben választható elégtételt adta meg fölízgatott választóinak. Őt is a pártból való kilépésre akarták szorítani, s ezért tegnap lemondott mandátumáról.

Egy „népgyűlés“. *Balassa-Gyarmaton* január első napján az ipartestület helyiségeibe népgyűlést hívott össze három odavaló polgár. A népgyűlés meglehetősen bulu ütött ki, mert mindössze hatvan személy jelent meg, kik aztán — mint levelezőnk írja — „egyhangulag elhatározták, hogy önálló bank és külön vámterület kell a magyarnak.“

A helyzet.

Az ellenzéki sajtó magatartása ma igen szelíd, mindamelltt alig várható, hogy a napironden levő javaslatot könnyen engedjék törvénynyé válni — ami azonban most már nem jár veszéllyel, mert a jelenlegi állapot jóval tovább fentartható, mint az obstrukció — s miután rendelet által törvényesítés nem történt s a jelenlegi törvényen kívüli állapotra nézve is utólagos fölmentést fog kérni a Háztól a kormány, a kényes kérdés, mely hetekig foglalkoztatta a magyar közvéleményt, a parlamentarizmus megsértése nélkül fog kerülni a történelmi reméniszencenziák közé.

Az ex lex állapot, amely január elsejével bekövetkezett, még élesebbé tette azt a szakadást, amely a függetlenségi háboru-pártot a békésebb és mérsékeltabb árnyalat felfogásától elválasztja. Már a múlt napokban, amikor még a békére és megegyezésre törekvők határozottan remélték, hogy sikerülni fog a leszerelés, sem titkolták e pártban, hogy két áramlat áll egymással szemben és a *háboru-párt* valósággal terrorizálja az egész pártot

most azonban, amikor az obstrukció következménye már nyilvánvaló, az ellentét s a szemben álló felfogások még rikitóbbá váltak. Munkatársunknak alkalma volt ma este a párt több tagjával beszélgetni és értesülései megerősítik a felfogások között fennálló nagy eltérést:

— Bánffy tegnapi beszéde — mondotta a háborúpárt egyik harczosa — olyan tapintatlan volt, hogy arra a mi méltó válaszuk csupán a végletekig való elkeseredett harcz lehet. E beszédre különben pártunk szónokai holnap érdem szerint válaszolnak, annyi azonban más-különb is bizonyos, hogy a miniszterelnök tegnap csak olajat öntött a tüzre és hiszem, hogy a pártban netán eddig fennállott nézet-eltéréseket megszünteti s az egyetértést növelte.

— A holnapi értekezleten dől el különben a párt további magatartása a provizóriummal szemben, és ekkor kerül szóba az is, hogy tesz-e a párt indítványt a kormány vád alá helyezése iránt. A kormány többi javaslataira és előterjesztésére nézve már most határozottsággal mondhatom, hogy a függetlenségi párt a legkeményebb és a legkiméletlenebb kritikát gyakorolja és a legelszántabb harcot folytatja.

Egészen másként hangzik a békepárt egyik tekintélyes tagjának a felfogása:

A következőket mondta tudósítónknak:

— Nem hiszem hogy a provizórium ellenében még sokáig harcolna a párt. Talán még két napig! Ez a maximum, a meddig a pártnak az ország érdekeire való tekintettel el szabad mennie. Mert, habár a Bánffy tegnapi beszéde kétségtelenül ingerültséget keltett, sok más egyéb körülménynek is tekintetbe kell jönnie, amik a pártot határozottan arra utalják, hogy az, e javaslattal szemben vívott harcot feladja. Most törvényen kívüli állapot van, ez sokáig nem tarthat! Arra kényszerítsük talán a kormányt, hogy most még rendeleteket is kibocsásson s az egyik törvénytelenséget a másikkal tetézzék? Különb is a párt hangulata meglehetősen nyomott. A közvélemény — ez tagadhatatlan — most nincs velünk. Én tehát azt hiszem, hogy a párt leszerel.

E két ellentétes felfogás mutatja a Kossuth-párt hangulatát. Kétségtelen ezek után, hogy a párt holnapi értekezlete igen érdekes, izgatott s talán igen zajos is lesz. A két árnyalat közt döntő összeütközésre kerül a dolog, s hogy melyik fog győzni, az még kétséges.

A képviselőház holnapi ülésén különben elsőnek Barabás Béla szólal fel, aki az egész ülés kihasználására készül. Ha mégis maradna egy kis idő, talán Justh Gyula is beszél. Más szónok egyelőre nincs is készen.

A Politikai Értesítő ma, nyilván a háborus-párt információja alapján, a következőket jelenti:

A képviselőház legközelebbi ülésében a függetlenségi párt szónokai felelni szándékoznak a miniszterelnök újévi beszédében a függetlenségi párt ellen tett nyilatkozataira. Értesülésünk szerint a függetlenségi párt valami megtorlásra készül, de hogy ez a megtorlás vád alá helyezési indítványban vagy más módon fog kifejezést találni, azt a párt tagjai egyelőre titokban tartják.

Ilyenformán a kormány és a függetlenségi párt közt megindult harcz csak most kezdődik igazán.

KÜLFÖLD.

A kulturliga határozata. Tudvalevő, hogy amikor Bukarestben legutóbb gyűléseket tartottak a románok, melyeken természetesen gyűlölettel szidták mindent, ami magyar, akkor nagy utcái zavargások és verekedések fejezték be a gyűléseket. E zavargások következtében — mint Bukarestből táviratozzák — a kulturliga elhatározta, hogy egyelőre felhagy a népgyűlésekkel és felvonulásokkal, csakis gyűléseket és felolvasásokat fog tartani a nagyobb városokban. A mára, vasárnapra, egybehívott népgyűlést a liga már nem is tartotta meg. Az egyetemi polgárok egyesülete szintén kijelentette, hogy az utcái zavargásoktól teljesen távol áll és elutasít minden közösséget az akkor történetekkel. Most Flava akarja a kormány ellen felhasználni az alkalmat és bár más ürtügy alatt, a maga részéről hívott össze gyűlést a nemzeti kérdés megvitatására.

A külföld ujesztendeje.

Az ujesztendő az ajándéknyújtást és kedves meglepetéseket az idén is meghagyta a naiv emberiség szórakozásának; ő maga Európának nem hozott szenzációt. A pápa gyémántmiseje a legkiemelkedőbb mozzanat az ujesztendő szürke napján. Azonban ezt nem lehet kommentálni, mert politikailag ma már a pápa sem sokkal nagyobb tényező, mint a gyémántmise.

Németországban kövér betűkkel hirdették a félhivatalosok, hogy az őszentendő utolsó napján Vilmos császár nem várta meg a kancellárt, hogy a rendes napi referációját a császári palotában előterjeszse: ehelyett — valószínűleg az újévi gratulációban is meg akarván előzni a herceget — ő kereste fel Hohenlohet délután fél öt órakor és ez feljegyzendő időpont, mert azt jelenti, hogy a figyelmes császár és a kancellár között teljes az összhang. Ugyiszlóvan ezt az egyetlen politikai összhangot viszi magával Németország az ujesztendőbe. A császár és a publicisztika radikálisabb része között ugyanis ismét felsívitott egy rendkívüli diszharmónikus kiáltás. Arról a sok királysértési perről van szó és a porosz elégtelenség bürokrata vezére. Mittelstaedt: a nyugalmazott, vagyis inkább elmenesztett legfőbb ítelőszéki bíró (a német Kasics Péter) azt üzeni újévi cikkében a potsdami új palotába, hogy: „elemi erővel kitörő népmozgalmakat hiába bombáznak olyan kis papirgolyócskák, amelyeket gyöngé és szánalmas jogászlogikával csavargattak össze“. A közvélemény mérsékelt irányítói különben kitünőnek mondják a politikai helyzetet újévi cikkeikben. A birodalom belügyi államtitkárának az a nyilatkozata, hogy a flottatörvényhez hasonló javaslatok már most egyelőre nem fognak gőzerővel következni egymásután; állítólag megnyugtatólag hatott a pártokra. A jövő választásokról azonban egyes szabadelvű újságokban aggodalmas hangok hallatszanak, a flottakérdésben egyetértésre intik a frakciókat, hogy úgy ne járjanak, mint az ausztriai liberális németek a legutóbbi választáson.

Anglia, úgy látszik, egyelőre nem szándékozik Németországnak és Oroszországnak kelet-ázsiai foglalásaira szintén területfoglalással válaszolni. Salisbury álláspontja az, hogy Viktória királynő már öreg ahhoz, hogy egy nagy háború izgalmaival átélje, ennek megfelelően azt hirdette a héten, hogy Oroszország is kielégítő magyarázatokat adott az angol kormányának Port-Arthur megszállása dolgában. Az angol gyarmatok sajtója pláne amellet a nézet mellett foglal állást, hogy Kelet-Ázsiában a kultur-nemzeteknek egyforma joguk van a terjeszkedésre. Másfelől azonban a kelet-ázsiai brit flotta összevonásának ismeretes hírével kívül azt is jelentik, hogy az angol haditengerészet

tartalékosait behívni készülnek. (Igen ritka eset és Angliában a krimi háború óta talán elő sem fordult.) A japánokat tehát talán mégsem sikerült az angol diplomáciának a gesztenye kikaparására rábírnai Kelet-Ázsiában, úgy amint sikerül mindig az örményeket beugratni Kelet-Európában.

Oroszország új napján kiengesztelte Franciaország hangulatát. A múlt héten, mikor a keletázsiai kérdésben nyilvánvalóvá lett az orosz és a német diplomácia egyetértése, Franciaországban zokon vették a „szövetséges“-nek, hogy Páris megkérdezése nélkül tárgyalt Berlinnel. A barátság kötelővé teszi az embert. Most ezt a nehezítést udvariasan elosztatta a csár; annak is megfelelően, hogy Faure volt nála utóljára vizitben, ő telegrafált előbb az elnöknek újévi üdvözetet. Faure válaszában szintén követte az udvariasság és a szigorú udvari etiket parancsait. A csár csak „önözi“ Fauret, Faure ellenben négyszer is használja táviratában a „Felséged“ szót. Nyolcz sorra négy „Felséged“ esik, ugyanabban a számarányban, mint például a kuria ítéletekben a „miután.“ Faure továbbá minden francziának a szívét is emlegeti, a csár azonban nem használt ilyen meleg közhelyeket. A csár végül a csárné nevében is gratulált, Faure ellenben ebben is ragaszkodott az etikethez és csak a maga nevében válaszolt. A sürgönyváltással tehát, Faurené asszonyt kivéve, mindenki meg lehet elégedve Franciaországban.

Olaszországban a rekonstruált kormány igen lojális feliratokat szövegeztetett a törvényhozás két házával. Az újévi tisztelgéseket a kvirinálban, a Vatikán ünnepére való tekintettel, a szokottnál nagyobb fényvel tartották meg.

Ausztriában a németeknek kevés örömet hozott a hét. Azzal a kevéssel kell megelégedniök, hogy a pad-döngető Wolfot a tepliczi kerület beválasztotta a cseh tartománygyűlésbe. A csehek persze — mert Wolfról van szó — ezt a keveset is soknak tartják. Mint a nemzetiségi küzdelem nevezetes szimptomáját, még azt is megemlíthetni, hogy a trieszti községtanács olasz többsége nyíltan ellenszegült a közigazgatási bíróság ítéletének, mely egy szlovén városi képviselő választását igazolta. A prágai országos főtörvényszék elnöke is erősen exponálta magát nemzetéért; a csehországi bíróságoknál ugyanis az új perrendtartás következtében mintegy kétszáz új irnoki állást rendszeresítettek. Az elnök ezekre az állásokra csupa cseh díjnokot és igazolványos altisztet nevezett ki. Mivel azonban a rendelkezésre álló műveltebb csehokból még sem futotta, tehát kinevezett vagy harmincz irnoki állásra irni, olvasni tudó cseh hivatalosolgákat. Inkább hivatalosolgát, mint németet.

TÁVIRATOK.

A spanyol hadsereg becsülete.

Biarritz, január 2. Spanyolországi jelentések szerint Madridban hat lapot lefoglaltak, amelyek Weyler tiltakozását közölték. E tiltakozásban az foglaltatik, hogy a spanyol katonaságot utálatos durva módon gyalázták az egész világ előtt, amiért gyors és nyilvános elégtételt kíván Spanyolország és a hadsereg becsülete. Weyler egész tisztelettel arra kéri a regenskirálynét, hogy a mulhatatlanul szükséges elégtételt adja meg.

Madrid, január 2. Weyler tábornok Mac Kinley üzenete ellen intézett tiltakozásának nyilvánosságra jutása miatt ma kihallgatáson volt a regenskirálynénál, hogy igazolja magát. A kormány azonban elhatározta, hogy a kato-

naí fegyelmet, amelyet Weyler megsértett, szigorúan fogja érvényesíteni. Különbséget tesznek azonban a tiltakozás nyilvánosságra juttatása és maga a tiltakozás között. Az összes tábornokok hibáztatják Weyler eljárását. A pártok vezérférfiai, akik Weylert a saját céljaikra akarták fölhasználni, azt mondják, hogy Weyler, ha eljárását oly hamar meg kellett bannia, jobban tette volna, ha semmitsem kezd.

Munkát és kenyeret!

Róma, január 2. A „Tribuná“-nak jelentik távirati úton Sicilianából (Girgenti tartomány), hogy ott ma a mezőgazdasági munkások tüntetést rendeztek. A munkások ezeket kiáltották: „Munka kell nekünk! Kenyér kell nekünk!“ A tüntetés veszedelmes rendzavarássá fajult; a városházát felgyújtották és kirabolták.

Hajók pusztulása.

Oportó, január 2. Tegnap délelőtt itt irtózatossá vihar dühöngött, amely fákat szaggatott ki és háztetőket sodort le. Egy portugál jachtot szétért árcocokkal és legénység nélkül találtak. Attól félnek, hogy a hét személyből álló legénység elpusztult.

Lisszabon, január 2. Az „Undine“ norvég bárka egy viharban a portugál parton zátonyra jutott. A legénység közül hét ember a hullámok közt lelta halálát, nyolcz megmenekült.

Saussier visszavonulása.

Páris, január 2. Az elyséi palotában történt fogadásnál Saussier tábornok bemutatván a tisztikart az elnöknek, mélyen megaláztatva adott kifejezést sajnálatának, hogy a szolgálatól meg kell válnia és biztosította Fauret a tiszték odaadásáról. Faure Franciaország nevében megköszönte azokat a kiváló szolgálatokat, amelyeket Saussier tábornok az ország érdekében tett.

HIREK.

A pécsi püspök felszentelése.

Hetyey Samu pécsi püspököt ma délelőtt szentelte fel Vaszary Kolos herceprímás a budavári primási palota kápolnájában. A rendkívül fényes és szimbolikus poézisben gazdag szertartáson jelen voltak: Császka György kalocsa érsek, Boltizár József felszentelt püspök, továbbá Rossival István és Maszlaghi Ferencz apátkanonokok, mint az esztergomi káptalan küldöttei, Szeifritz és Walter Gyula kanonokok, mint a pécsi káptalan képviselői, Drechsler József a bécsi Pázmáneum spiritalisa, dr. Kohl Medard, gróf Széchenyi Miklós, Klinda Theofil primási titkárok, báró Gudenus Artur szentszéki főjegyző, Andor György primási szertartó, Eitner Elemér főszékesegyházi sekrestye-igazgató és Tóthfalussy Béla erzsébetvárosi plébános.

Az ünnepi szertartás reggel 8 órakor kezdődött, amikor a kápolnában bíboros díszben megjelent Vaszary Kolos herceprímás és az asszisztáló papság. Ezután előállott a kalocsa érsek és felkérte a herceprímást, hogy emelje püspöki méltóságra Hetyey Sámuelét.

A primás erre megkérdezte az ajánlót:

— Van-e apostoli meghagyások?

A kalocsa érsek azt feleli erre, hogy:

— Igen.

Ekkor a primás elrendelte, hogy olvassák el a pápai brevét.

Klinda Theofil felolvassa az 1897. december 15-én kelt pápai brevét, amely után következett a hitvallás és eskütétel, melylyel az új püspök engedelmisséget fogad a római pápának és a római szentszéknek.

Következtek a primás kérdései, melyre való felelettel tanúságot tesz a felszentelendő új püspök a hitben való erősségéről és a hitágazatokban való jártasságáról.

Az igenlő feleletek elhangzása után az új püspök, a két manuduktor-püspök segédletével, az erre a célra külön felállított oltárnál megkezdte a szent misét, melyet egészen az episztoláig folytatott. Az episztola után történik a tulajdonképpen való püspökszentelés. A segédkező papság elmondotta a mindenszentek litániáját s azután a herceprímás és a

két segédpüspök rátették a kezüket az új püspök fejére, mondván:

— Vedd el a Szentleket.

Ezután a herceprímás imába mélyedt, amelyben segítségül hívta a Szentleket s megkenvén a felszentelendő püspök fejét a krizmával (szentelt olajjal), fohászt küldött a mindenhatóhoz, hogy áraszsa el kegyelmének teljével új szolgáját, hogy egész élete és minden cselekedete erényes legyen, hogy mindennek jó példát mutasson. Végül a következőket mondta:

„Aki téged megüld, legyen áldott, — aki téged megátkoz, legyen átkozott. Légy Istenfelő, bölcs, nehogy a sötétséget világosságnak s a világosságot sötétségnek, a rosszat jónak és a jót rossznak mondd.“

Most átadta neki a pásztorbotot, a püspöki gyűrűt és az evangéliumot.

A mise tovább folyt a felajánlásig, amikor is négy gyertyát, két aranyos hordócskában hord, két kenyeret ajánlott fel a primás az új püspöknek. A mise végén a primás átadta az immáron felszentelt püspöknek a püspöksüveget és a keztyűket s beleültette őt a maga trónjába. A Te Deum laudamus után az új püspök megáldotta a gyülekezetet, háromszor mondván:

— Ad multos annos.

Ezzel az ünnepi szertartás véget ért.

Déli fél egykor a herceprímás az új püspök tiszteletére huszonnégy terítékű ebédet adott, melyen a püspökök kivül jelen voltak: a kalocsa érsek, az udvari és asszisztáló papság, Hanny Béla jószágkormányzó, Lóskay Jeromos főkormányzó és az esztergomi és pécsi káptalanok képviselői.

— A király vadászaton. Ferencz József király ma délután Bécsből különvonaton Radmerbe utazott, ahol két napig fog vadászni. Kedden ismét Bécsben lesz. Tegnap este a király Ottó főhercegnél volt családi ebéden.

— Faure elnök balesete. A francia köztársaság elnökét, mint Párisból telegrafálják, ma baleset érte, mely könnyen végzetessé válhatott volna. Mikor az elnök ma délelőtt a szenátus elnökének látogatására hajtatott, egy mögötte vágató hintó lovai megbokrosodtak és belerohantak az elnök kocsjába. Faure sértetlen maradt, de le kellett szállania a kocsjából, amely megrongálódott.

— Magyarok újéve Konstantinápolyban. A török fővárosban — mint levelezőnk táviratozza — tegnap, az évforduló alkalmából, a Santa-Maria templomban ünnepélyes Te Deum volt, melyen a magyar és osztrák kolóniák tagjai, Calice báró nagykövet, a nagykövetség és a főkonzulátus személyzetével, valamint a „Hum“ gőzös tisztjei voltak jelen. Az istentisztelet után a nagykövetségi palotában nagy fogadtatás volt, mely alkalmával Pedrelli ügyvéd kérte a nagykövetet, hogy a magyar és osztrák alattvalók érzelmeit a trón zsámolyához juttassa. A szultán nevében Mehemed basa főhadseged jelent meg a nagykövetségen, hogy a padisah üdvözlét átadja. Ez a kitüntetés csak ritkán éri a diplomáciai testület tagjait.

— Merényilet egy herceg ellen. Tiflisből jelenti egy január 2-áról kelt távirat: Egy Plintsevszki nevű nyolczvan esztendő rossz hírű magánügynök tegnap este az utcán megátamta Bagratiu-Machranszki herceget és egy tördőfessel megsebesítette a kezén. Aztán revolverrel rálőtt. A golyó a herceg hátszába fúródott és a gyomra tájékán súlyos sebet okozott. Ezután Plintsevszki maga ellen fordította a fegyvert, golyót röpített a fejébe és rögtön meghalt. Bagratiu-Machranszki herceg lakásán látogatást tettek: Mihálovics Miklós nagyherceg és a tifliszi hatóságok vezetői. A gyilkossági kísérlet okául azt beszélék, hogy Plintsevszki Bagratiu hercegtől valami nagy adósság kifizetését kérte és ez alkalmával oly iratokra hivatkozott, amelyeket a herceg hamisaknak nyilvánított. A herceg ezért feljelentést tett a törvényszéknél.

— Metamorfózis. Nagy mester a táviródrót: ha egyik országból a másikba röpi el valamelyik esemény hírét, utközben nagyokat változtat rajta és

mire leadja ott, ahová szolt, egészen kiforgatta a maga valóságából. Emitt tödít rajta egyet, amott elcsip belőle s aki utnak indította a dróton a hírt, maga sem ismer rá, ha meg tudja, mi lett belőle, mire czélhoz ért. Ezen csodálatos változáson ment át az a hír, melyet a minapi robbanásról táviratoztak meg egy berlini lapnak. Ott ugyanis a következő távirat jelent meg:

Budapest, december 31. 11 óra 10 perczkor. (Saját tudósítónk távirata.) Ma este nyolcz órakor Schulek tanár szexklinikáján nagy gázrobbanás történt, mely az épületet nagyon megrongálta. Ablakok, ajtók betörték és több szoba teteje összedőlt. A katasztrófát az épület pin-czejében beállott gázrobbanás idézte elő. Vrdög asszisztens erős gázzagot érzett és a kapussal, meg a fűtővel, égő gyertyával kezében, lement a pinczébe, ahol a gáz felrobbant. Vrdög meghalt, a másik kettő súlyosan megsebesült.

Ime, ezt a legújabb metamorfózist csinálta a táviródrót!

— Uralkodók életkora. Hiába tagadnók, nagyon érdekli az embereket minden olyan dolog, mely valamiféle összefüggésben van az uralkodókkal és ezért nem is művel haszontalan dolgot az öreg gothai kalendárium, amikor évről-évre pontosan számot ad a világ valamennyi uralkodójának személyes viszonyairól. Az ideai kalendáriumban egész külön táblázatos összeállítás az uralkodók életkorát tünteti fel. A pápa után, aki ez év márczius 2-án 88 esztendő lesz, a luxenbri nagyherceg a legöregebb fejedelem, aki júliusban volt 80 éves. Két fejedelem, a dán és a szászweimári nagyherceg ebben az évben lesz 80 éves; kettő, az angol királynő és a mecklenburg-strelitzi nagyherceg 79 éves. Hetven évnél öregebb a szászmeiningeni herceg, a badeni nagyherceg, a szász-altenburgi herceg és az oldenburgi nagyherceg, míg a szász király csak ebben az évben lesz 70 éves. A legfiatalabb fejedelmi személyiségek: a 17 éves németalföldi királynő, a 15 éves mecklenburg-schwerini nagyherceg és a 11 éves spanyol király. Uralkodásuk ideje szerint első helyen van az angol királynő, aki tudvalevőleg a múlt évben ünnepelte uralkodásának hatvanadik évfordulóját. Azután jön az osztrák császár, aki 1898. december 2-án tölti be uralkodásának ötvenedik évét. A múlt évben csak egy helyen, Mecklenburg-Schwerinben, történt a trónon változás.

— 1798-tól 1898-ig. Száz hosszú év történetéről beszélnek ama két ujság betűi, amelyeket ma hozott számunkra a posta. Száz hosszú évről, amely idő alatt csodálatos átalakuláson ment át az egész világ ujságírása. Az egyszerű sajtó helyén rotációs gép áll, a lassu hírszolgálatra, a reánk maradt feljegyzések után, csak úgy gondolunk, mint valami lehetetlen álomra s ma, amikor az ujságírás szolgálatába szegődött a gőz, a villám, alig tudjuk elhinni, hogy napok, hetek, sőt hónapok teltek el, amíg egy-egy nevezetesebb eseményről tudomást szerzett az egész világ. Egy régi német ujságnak, az Allgemeine Zeitung-nak, két száma beszél erről a hosszú időről: az egyik szám 1798. január elsején jelent meg, a másik 1898. január elsején. A réginek, a száz év előttinek, vastag a papírosa, olyan mint a pergament s a betűi öregek, aminőket megfakult vén bibliák lapjain láthatunk. Ez az ujság január elsején töltötte be fennállásának századik évét. Ennyi ideig adott már hírt olvasókörzönégének a nap eseményeiről, vigyázott mindenre, ami történt, irányította egy bizonyos csoport ember gondolkodását, tettét. Csak két évszámról van szó: 1798 és 1898, de ez a két szám egész kulturhistória.

— Cheque-lapok körözése. Most esztendeje Hamburgban betörték a kereskedelmi és iparbankba s elvittek többek között két cheque-könyvecskét is. Az egyikben 103.379—103, a másikban 121.467—121.500. számú cheque-lapok vannak. A kérdéses lapok ez esztendő folyamán pihentek, most azonban néhány nap alatt Brüsszelben, Párisban, Égerben és Karlsbadban sokat felhasználáltak belőlük. A hamburgi rendőrség kinyomozta a cheque-lapok értékesítőit Nöthling Emil és Woigtmann Károly személyében, de mind a ketten nesztét vették a dolognak s idejében kerekét oldottak. Most körözik őket s az összes budapesti bankházakat is értesítették, hogy ha az ellopott cheque-lapokat valaki értékesíteni akarná, tartóztassák le.

— **Mozgolódnak a szocialisták!** Közelről-távolról híreket kapunk arról, hogy a szocialisták mind nagyobb bátorsággal és fokozott eréllyel látnak hozzá hibeik számának gyarapításához. Izgatnak mindenütt, befurakodnak mindenüvé és csodálatos kitartással készülnek elő a talajt ama nagy átalakulás számára, melyet előbb-utóbb meg fog hozni a jövő. A legújabb hír, mely akciójuk erélyességét bizonyítja, a következő: A pesti zsidó hitközség elnöksége rájött hogy, az utolsó időben, sip-utcazi irodájában az egyik alkalmazott a szocializtikus tanoknak igyekszik meghódítani társait. Az elnökség kutatást indított s akkor kintint, hogy *Schlesinger* Oszkár 17 éves, a rendőrség előtt is jól ismert szocialista furakodott be a hivatalba, hogy elvtársakat szerezzen. Az elnökség azonban január 1-én elcsapta s egyuttal utasítást adott ki, hogy jövőben szocialistákat az irodában fel ne vegyenek. Az újvet is arra használták fel a szocialisták, hogy eszméiket hirdessék. Több helyen ünnepet rendeztek, melyen a szocializdemokrácia közeli diadalát hirdették.

Többször hírt adtunk már arról, hogy Egerben is hánykolódnak a szocialisták. — Mint most levelezőnk írja, kiderült, hogy Eger közelében, egy kis faluban van a hevesi szocialisták főlészke. *Detk* a kis község neve. A megindított vizsgálat kiderítette, hogy *Szarvas Géza Kadinszky János, Pál György és Bodó József* munkálkodtak szocializmus eszméjének terjesztésén. Ezek előadták, hogy ők a nyáron Pestmegyében dolgoztak és ott meggyőződtek ez eszmék keresztülvihetőségéről, célszerűségéről és hazaérkezve vármegyékben is terjesztették, még pedig oly sikerrel, hogy *Detken* 96 és a környéken is több hivatást szereztek. Az alispán a legszigorubb intézkedést fogja megtenni. — A szocialisták különben másfelé is iparkodnak tanáiknak híreket szerezni, de természetesen nem mindig sikerül az nekik. Ilyen térítő útjában pórnál járt *Molnár István* az ismert parasztsocialista, aki hét elvtársával szombaton *Alsó-Dabasról* át akart menni a szomszédos *Ócsára*, hogy ott térítgessen. A csendőrség azonban nesztét vette a dolognak és kiküldte *Tóth József* őrszerezőt, *ki a szocialista apostolokat a határban feltartóztatva és a birtokukban levő izgató röpiratokat lefoglalta.* Az izgatók szabadon haza mehetek, miután ünnepélyesen megígérték, hogy többé *Ócsára* nem mennek izgatni.

— **Vasutasok bankettje.** A magyar királyi államvasutak budapesti-balparti üzletvezetősége forgalmi osztályának hivatalnokai ma este főnöküknek, *Stejskal József* felügyelőnek, valamint a legutóbbi előléptetésnél felügyelővé kinevezett *Káli Nagy Sándor* osztályfőnök-helyettesnek tiszteletére bankettet rendeztek. Itt az ünnepekre felkösztönőket mondtak *Ollé Elek ellenőr, Olsavszky István, Fenyvesi Ignác ellenőrök és Löw Aladár* hivatalnok.

— **Egy család tragédiája.** *Spaaban* karácsony másodnapján borzalmas büntetést követett el egy családapa, Megölte két kiskorú gyermekét, gyilkos merényletet követett el felesége ellen s végül a maga fejébe röpitett golyót. *Freymann Pált* több év óta jól ismerték *Verviers* háziasszonyai, mert két kutya által vont kis kocsiján petrolumot szállított nekik. Hét éve házasságra lépett *Trilles* Máriával, mely házassághól két leánya született. Az idősebbik őt, a fiatalabbik, egy gyönyörű szőke gyermek, három éves volt. Néhány hónap előtt *Freymann* ivásnak adta magát, elhanyagolta mesterségét, odalett család boldogsága, szegénység és békétlenség ütött tanyát kicsiny fészében. Az asszony szülői *Trilles* Máriát gyermekeivel együtt hazavitték *Spaaba*. *Freymann* ez idő óta még többet ivott s közben ellátogatott *Spaaba* is. Vasárnap este *Aachenből* jövet, természetesen ismét részegen, beállított a feleségéhez. Felesége a hálószobában volt, ahol a két gyermek közt aludt. Revolverrel agyonlőni akarta feleségét, aki ijedten kimenekült a szobából, de alig hogy kilépett, három lővés zaját hallotta. Visszarohant a szobába, ahol akkor már haldokolva találta gyermekeit. Az ágy mellett feküdt a gyilkos, aki fejbőlötte magát. Súlyosan megsebesült, de nem vesztette el eszméletét és a rendőrség emberei előtt kijelentette, sajnálja, hogy nem lőhetett agyon az

asszonyt is. Azután magához kéréta a feleségét, mert — ugymond — bocsánatot akar tőle kérni. Alighogy eléje állott az asszony, balkezével megragadta őt, jobbával pedig tört döfött beléje.

— **Trónörökös és bányász.** Angolországban a walesi herceg a legkedvesebb férfi és valóban ért is ahhoz nagyon, hogyan teheti magát kedvelté. Most ismét olyan hír érkezett felőle, mely alkalmas arra, hogy polgártársainak szeretetét csak öregbítse. 1857-ben a herceg, aki akkor csak 16 éves volt, felkereste *Desham* bányavárost. Tanárja vitte oda, hogy megmulassa neki, milyen munka folyik e nagy köszénbányákban. *Albert Eduard* herceg tehát bányásznak öltözve tanárjával együtt leszállott a bányába. Mindent megnézett, mindent megmagyaráztatott magának, beszélgetett a bányászokkal s végre maga is baltát ragadott, hogy megpróbálkozzék a bányász-mesterséggel. Tényleg le is hasított néhány hatalmas darab szenet, melyet később a királynő szobájában égettek el. A baltát is, melylyel a herceg a szenet hasította, oda akarták adni a királynőnek, csak hogy a bányász, akié volt, nem akart tőle megválni.

— Ezt elteszem emlékül, mondotta.

Mostanában történt, hogy a walesi herceg ismét *Durhamban* érkezett. Alighogy odaért, az állomásfőnök jelentette neki, hogy egy öreg bányász sürgősen beszélni szeretne vele. Az öreg bányászt bebocsátották a váróterembe. Fehér volt a haja, hajlott a dereka s a vállára oda volt akasztva az ő bányászbaltája. Ő volt *Henry Cillions*, aki most negyven év múlva még egyszer látni akarta a trónörökösöt és meg akarta mutatni, hogy jól vigyázott ám az emlékül elletti baltára. A herceg örült a találkozásnak, sokáig beszélt a bányászszal és megkérdezte tőle, akad-e már azóta valaki, aki pénzt ígért neki a baltáért?

— Kétezer márkáért már eladhattam volna, csak hogy én nem adom ám el.

— Hát kétezer márkára becsülnék az emberek? No, de ez is valami, mondotta a herceg nevetve.

— Önnek azonban, felség, természetesen oda ajándékozom a baltát.

— Jól van; köszönettel elfogadom és arra kérem, hozza el a baltát hozzám. Ma az *abercorn* hercegehez vagyok meghíva.

A bányász ezt megígérte és nagyon megörült, amikor a következő meghívót kapta:

A walesi herceg és hercegné *Henry Collins* urat arra kéri, hogy holnap este 7 órakor ebédéljen velük a sandringhami kastélyban.

A meghívó aljára gyöngéd női kéz ezt írta: „Please, bring the pick!” (Kérem, hozza el a baltát!) És így történt, hogy az öreg bányász a trónörökösrel és annak szép feleségével együtt ebédelt a sandringhami ősi királyi kastélyban. Vacsora után az öreg embert, aki sok ajándékot kapott családja számára, diszkocsin vitte két kamarás a vasúthoz.

— **Ungvár gyász.** *Ungvár* városában — mint levelezőnk írja — tegnap temették el általános részvét mellett *Goldstein* Efráimot, a szegények jötevőjét. Az elhunyt, aki jó hazafi volt és szegényen halt meg, mert minden vagyonát a szegények között osztotta szét, az egész város nagyon szerette. Jámor élete miatt — sokat bójtolt, szeszes italt sohasem ivott és egy-két óránál többet sohasem aludt éjjelenként — a babonás nép valóságga istenitette.

— **Wlasiós disztantó-oklevele.** *Egri* levelezőnk írja, hogy a „Hevesmegyei általános tanítóegyesület”, mely még május 8-án tartott jubiláris közgyűlésén disztantjának választotta meg *Wlasiós* kultuszminisztert, a remek kivitelű disztantlevelet átnyújtja a miniszternek. Holnap *Scossa* Dezső tanfelügyelő vezetése alatt nagy küldöttség utazik *Budapestre*, hogy az oklevelet rendeltetési helyére juttassa.

— **Dinamitrobbanás.** *Miskolczi* levelezőnk jelenti, hogy a *diósgyőri* vasgyárteleptől nem messze fekvő *perczeti* bányában a napokban dinamitrobbanás történt. A robbanás, melynek okát eddig még nem tudták kideríteni, nagy ijedtséget okozott a munkások között. Egy bányászt, *Olicsek* Jánost, összezúzott a felrobbant dinamit.

— **Bosszuálló férj.** *Szemrevaló*, takaros menyecske volt *Turja-Paszika* ungmegyei faluban *Szkuta Györgynek* fiatal felesége. Az asszony nem valami forró szerelemből ment férjhez s alig került főkötő alá, már is kacsintgatott a falubeli legények felé. A sok kacsintgatásnak az lett a vége, hogy két héttel ez előtt otthagya az urát és megszökött *Inhátya* *Vaszalival*. De szerelmük szalmaláng volt, hamar ráuntak egymásra és mindenik visszatért saját tűzhelyéhez. *Szkuta György* vissza is fogadta a csapodár asszonyt hanem azért bosszút forralt vetélytársa ellen. Tegnap egy fejszét vett magához és elment az *Inhátya* lakására, ott aztán rátámadt s a baltával addig ütötte-verte, míg csak lélekzett. A dühöngő férjet a csendőrség letartóztatta.

— **Megégett asszony.** *Keremai* *András* ungvári lakos nem a legjobb egyetértésben élt a feleségével. Napirenden volt a házban a civakodás, melynek oka a pálinka volt, melyből *Keremai* *András* néha-néha kolleténél többet talált inni. Néhány nappal ezelőtt is felöntött a garatra s mikor hazaért, ismét összetűzött a feleségével. Szó szót követett, majd tetlegességre került a sor s a dühöngő ember úgy ütötte fején a szerencsétlen asszonyt, hogy eszméletlenül esett a kályhának. A nagy csetepaté után a férj újra elment inni és csak késő este tért haza. Mikor a szobába lépett, ott találta a felesége holttestét összeégve. A szerencsétlen asszony ruhájára a kályhából valószínűleg szikra esett ki, melytől az tüzet fogott. *Keremai* *András* ellen megindították a vizsgálatot.

— **Örült a vasuton.** A *Lemberg*ből *Budapest* felé induló vonaton utazott tegnap *Milanovits* *Péter* dalmáciai *Morinyó* községbeli hajóvontató hazafelé. A csapi vasuti állomáson — mint levelezőnk írja — beszállt ugyanabba a kocsiába két utas. *Milanovits*, — aki valószínűleg üldözési mániában szenved — a két utast rablónak nézte és félelmében leugrott a robogó vonatról. Mindakét lábát eltörte. A szerencsétlen embert az ungvári közkórházba szállították. Itt újra elfogta az utast az örület és mielőtt megfékezheték volna, 9520 rubelnyi pénzt darabokra tépte.

— **Villamos elgázolás.** Nem mulik el nap, hogy a lóvonatuból villamosá lett vasut el ne gázolna valakit. Ma reggel is baj történt a *Damjanich* utcában, ahol egy villamos kocsit elgázolta *Pollacsek* *Pál* zenészt, akinek keze, lába eltört. Alapos a gyanunk, hogy a budapesti közúti vaspálya-társaság nem fordít elegendő gondosságot a kocsivezetők kiképzésére s nem arra néz, hogy megbízható embereket alkalmazzon, hanem felfogad mindenkit, csak olcsón vállalkozzék a munkára. Ennek az olcsó husnak a hig levét azután a közönség biztonsága issza meg.

— **A más pénze.** *Troján* *István* napszámos 400 forintot lopott *Márkus* *Jakab* ó-budai vendéglőstől. A rendőrség ma kézrekerítette a tolvajt s a lopott pénzt is kevés híján megtalálta nála.

— **Szegénylős tolvaj.** Egy csavargó jelentkezett ma délelőtt a rendőrségnek. *Klosz* *Károlynak* hívják s a bécsi törvényszék körzeti hosszú idő óta lopás miatt. *Klosz* *Károly* azért jelentkezett a maga jószántából, mert attól félt, hogy a rendőrség valahol az utcán fogja majd el s az ilyesmit nagyon szegyalte volna. A rendőrségnél megdicsérték a szemérmes tolvajt és lehetőleg feltűnés nélkül csukták el a fogházba.

— **Meteorhullás.** *Oroszában* — mint levelezőnk írja — tegnap délután 5 órakor északnyugati irányban óriási meteor futott le, mely mintegy három másodperczig volt látható. A csodálatos égi tűneményt sokan megbámulták.

— **Egy japán orvos fölfedezése.** *Dr. Takaki* *Tokióból*, aki asszisztens *Berlinben*, a fertőző betegségek klinikáján, óriási fontosságú fölfedezést tett, amennyiben megtalálta azt az anyagot, amely a szervezetbe beoltva, megvédi azt a difteritistől és a merevgörccstől. A fölfedezés a következő elméleten alapul: A központi idegrendszer sejtjeinek nagyfokú képességük van a fertőző mérgek ellensúlyozására. Ha állatok véredényeibe valóanyagot injektálnak, úgy az megvédi azt a difteria mérge ellen. Minthogy pedig az állatok gerincvelője és agyállománya fiziológiai és vegyi sajátosságaira nézve megegyezik az

emberi agy és gerinczvelővel, ha ilyen állapotot fecskendezünk be az ember véredényeibe, úgy az embert is mentessé tesszük a difteritistól. Dr. Takaki ezt a fontos felfedezését a Berliner Klinische Wochenschrift legközelebbi számában fogja hőven leírni. Mindenesetre óriási jelentősége volna annak, ha a gvermneket védőoltások segítségével meg lehetne óvni a difteritiszben való megbetegedéstől.

— **Csodálatos történet.** Egy németalföldi újság a következő kalandos történetet beszéli el: *Ruisch van Dragteren* gyalogsági hadnagy, aki parancsot kapott, hogy Tobocaliba utazzék, a *van Rieboek* gőzűsön, november 16-án elindult Skuntokból rendeltetésének helyére. Ebéd után még néhány pillanatig beszélgetett a többi utassal s aztán a fedélzeten ledőlt egy székbe pihenni. Csakhamar elaludt, de nemsokára felriadt álmából és legnagyobb ijedtségére a tengerben találta magát. Mire teljesen magához tért, látta, hogy a hajó már jóval elhagyta őt. Kiáltani kezdett, hogy így magára vonja a hajószemélyzet figyelmét s mikor ennek semmi eredménye nem volt, uszni kezdett valami világosság felé, mely meglehetősen messziről integetett feléje. Eléinte azt hitte, hogy meghallották segélykiáltásait és mentőcsónakot küldenek feléje, de csakhamar belátta csalódását Hirtelen kísértette, hogy az előbb megpillantott világosság valamelyik világítótorony fénye és ezért egyenesen e fény felé uszott. De a tenger áramlata valószínűleg eltérítette útjából mert a fény hirtelen eltűnt és sötét éjjel volt körülötte. Nem csoda, ha ilyen körülmények között már a halálra gondolt. Így uszott kétségbeesve tovább-tovább, míg virradni kezdett és ekkor tisztán megláthatta a *palembangi* partokat. A part felé tartott. Sajátságos érzés foghatta el, amikor magasan a levegőben néhány ragadozó-madár röpült el fölötte. Mind közelebb és közelebb jutott a szárazföldre és ereje utolsó megfeszítésével végre megragadott egy faágat, mely a víz felé hajlott. Számítása szerint ez ideig *tizenkét órát* töltött el a vízben. Mielőtt azonban szilárd földet érzett lábai alatt, még a palembangi part iszapjában kellett jó ideig bandukolnia. Így vánszorgott tovább. Már ismét esteledni kezdett s ő még mindig az iszapban gázolt. Mikor sötét lett, sok millió moszkító és más vérszopó kezdte őt kinozni. Egy fának támaszkodva töltötte el az éjjelt. A következő reggelen elhatározta, hogy egy fatörzsön uszik tovább, abban reménykedve, hogy mégis talál segítséget; de mindenesetre inkább belefulladni akart a vízbe, semhogy éhen haljon meg. Ez az elhatározás volt megmentője. November 18-án alkalmas fatörzset keresett; tizenegyóra tájban talált is ilyet és kimerülve, elcsigázva, lerokkadva a fatörzsre. Hirtelen hangokat hallott a közelben és jó messze embereket vett észre, akik fabéját gyűjtötték. Kiáltozni kezdett, de a benszülőttek, amikor őt megpillantották, elfutottak, mert azt hitték, hogy szellem jelent meg előttük. Végre mégis hozzája hátorodtak és — meg volt mentve. Elvesztette az eszméletét, mire a benszülőttek elvitték csónakjukra, mely a közelben volt kikötve. Amikor magához tért, ruhát adtak neki és hosszas tárgyalások után rávette a csónak tulajdonosát, vigye őt Banka partjára. Meg kellett ígérnie, hogy jól megfizeti és hogy Bataviában elmondja, kik mentették meg. A csónak nekivágott a föntebb említett világító toronynak és 19-én reggel kikötött Pula-Bezárban, a bankai parton. Innen vitorlás hajó vitte a tisztet Tobocaliba. Kiváló erős szervezete kiheverte a nagy fáradságokat és szerencséjének köszönhető, hogy az azon a tájkon szapora krokodilusok és czethalak fel nem találtak.

— **Kulturpalota Pozsonyban.** Mint *pozsonyi* levelezőnk írja, a városnak két legrégebbi és legtehetősebb egyesülete: a Szilágyi Dezső politikai vállalkozatai révén is nevezetes *Polgári-kör* és az arodalom művelésével és terjesztésével is foglalkozó *Földy-kör* a legközelebbi egyesül és háromemeletes kulturpalotát épített a város legszebb pontján, a Sétáterem. Az új egyesülettel a pozsonyi magyarság sokat vár a város magyarrá tétele tekintetében.

— **A pártai világkiállítás.** Még két esztendő és szónlik a világ népe Franciaország szívébe, hogy a egyszerűségben minden megelőzőt messze túlhaladó világkiállítást láthassa színről-színre. Valamennyi

párisi világkiállítás alkalmából, úgy 1855., mint 1867., 1878. és 1889-ben az lebegett az intéző körök szeme előtt, hogy a kiállítás ne csak egy év megkoronázásul szolgáljon, hanem maradandó emléket hagyjon maga után. Ez a cél kiállításról-kiállításra izmosodott, folyton határozottabbá vált, ami meglátszik abból, hogy az egymásra következő kiállítások mind nagyobb-nagyobb terjedelmet öltöttek és több és több örökbecsű alkotást hoztak létre. Az 1900-iki világkiállítás ismét nagy lépéssel haladt előre. Terjedelme 20 hektárral meghaladja az 1889-ikiét, maradandó alkotások tekintetében pedig addig megy, hogy szinte egész újjáteremtí Páris legpompásabb részét. Első sorban impozáns új sugáratat fognak létesíteni A Champs-Elysées-ről fog kiindulni, annak folytatásaként építendő új hidon halad át a Szajná, átírti az 1885-iki világkiállításra épült hatalmas iparcarnokot és az invalidok dómjánál végződik, melynek óriási aranyos kupolája mint egy fénylő napkő fog végigtekinteni egész a Champs Elysées árnyas fái közé. Az új sugárat kiinduló pontját mindkét oldalról egy-egy remek palota fogja jelezni. Az egyik a grand palais, melyben a világ összes népeinek képzőművészete lesz bemutatva, a másik a petit palais, mely a 19-ik századi francia képzőművészet történetének fog otthonul szolgálni. A második maradandó alkotás a Szajna két partjának újjáépítése lesz. A jobboldalon, a cours de la reme-en, a császár palotája, Páris városának kiállítása és a közgazdasági kiállítást magában foglaló épületek fognak emelkedni. A baloldalon, a quai d'Orsay-n egész új palotasort építenek, helvül szolgálva Mexiko, Kína, Japán, Brazília, Bosznia és Románia kiállításainak A paloták egytől-egyig az építészet műremekei lesznek. Tekintettel arra, hogy a gyarmatpolitika rohamosan fejlődött az utóbbi években, magától értődik, hogy a gyarmatügyi kiállítás eddig nem is képzelt nagyszerűségű lesz. Épületei a Trocadéron fognak emelkedni. A esplanade des Invalides-on építendő paloták a technika vívmányait fogják a világ szeme elé tárni. Minden jel arra mutat, hogy az 1900-iki világkiállítás a földkerekség népeinek valódi vizsgálója lesz, és magához fogja vonzani az egész civilizált emberiséget.

— **Halálba kergetett hadnagy.** Nagy feltűnést keltett most esztendeje Bécsben, egy szép fiatal házaspár, amely a császárváros összes elite-bálgain jelen volt s amelyet az előkelő körök férfiai és asszonyai állandóan ünnepeltek. A férfi hadnagy volt a vadászoknál, az asszony egy híres bécsi orvos lánya, mindketten előkelő családból valók, műveltek és ritka szépek voltak. A bécsi gyöngyéletnek néhány hónapi házasság után végett vetett az a parancs, amely a hadnagyot Bécsből egyik ausztriai vidéki városba küldte. Itt is fölfordították az egész várost, szinte tűneményes megjelenésükkel és mindének szeretetét megnyerték avval, hogy minden szavuk, minden pillantásuk egymáshoz való határtalan szerelemről beszélt. Azonban véget vetett boldogságuknak — a pelyka. Észrevették, hogy M. főhadnagy, a férj bajtársa, nagyon udvariasan beszél a szép asszonnyal és nyomban megindult a rágalomnak áradata. Végre a férj fülébe is eljutott a pletyka; kérdőre vonta feleségét, aki természetesen nagy méltatlankodással utasította vissza a gyanút. A férj azonban, aki tetőtől-talpig nagyvárosi ember volt, nem ősmerte a vidéknek ezt a speciális szokását és a folyton növekedő rágalom-áradat többször birta arról hogy feleségét gyötörje csunya gyanújával. Az asszony végre is megelégelte a dolgot és hazament Bécsbe, szüleihez. Hónapok teltek el, míg végre az asszony irt a férjének, azt írta, hogy nem akar visszamenni hozzá. A lélekben megtört férj evvel a levéllel elment M. főhadnagyhoz, a kivel feleségét bírba hozták és kihívta párbajra. A főhadnagy nem fogadta el a kihívást, azzal, hogy arra semmi okot sem adott, az egész szerencsétlenségét csak a város gyalázatos pletykája okozta, s ha ők most párbajoznának, ez a szóbeszéd igazolása volna. A férj nem érte be evvel, hanem katonai becsületbíróságot kért. Együttal megírta a feleségének, hogy őt a főhadnagy magyarázata lelkileg teljesen megnyugtatta, de a formáságok kedvéért becsületbírósági ítéletet kellett kérnie.

Abban a hitben, hogy megkövetésével rábírnja feleségét a visszatérésre, megírta neki, hogy micsoda kérdéseket fog hozzá intézni a becsületbíróság és hogy mit feleljen rájuk. Az azelőtt lángoló szerető asszony, elküldte ezt a levelet M. főhadnagyhoz, aki azt a becsületbíróságnak adta át. A bíróság inkorrekt eljárásnak tartotta az informálást és a hadnagyot elítélte. Hogy milyen ítéletet hozott, azt nem lehet tudni, mert a sokat zaklatott embert másnap halva találták ágyában. Megmérgezte magát.

— **Három jubileum.** A jubilálás, a modern emberek betegsége, immár átragadt a tárgyakra is. Ilyen módon jutunk ahhoz a szerencséhez, hogy részt vehetünk a kolbász, a hőmérő és a Nürnbergi tölcésér jubileumában. A kolbász életkora határozottan mély tiszteletreméltó, mert ez a kedves jószág föltalálásának ezredik évfordulóját ünnepli. Föltalálása a görögök érdeme. Korra nézve másodikkak a Nürnbergi tölcésér következik. A Nürnbergi tölcésér első kiadása 1647-ben jelent meg és a német költséztan komprimált kiadását foglalta magában. A harmadik jubiláns, a hőmérő, 300 esztendő. Ezt Galileinek köszönhetjük, aki 1597-ben készítette az első termométerumot.

Napirend.

Naptár. Hétfő, január 3. — Róm. kath. Geonvéva szüz. — Prot. Genovéva — Görög-orosz (decz. 22). Anasztazia. — Zsidó: Tebeth. 9. — Napkél: 7 óra 33 perczkor. — Nyugszik 4 óra 4 p. — Hold kel délután 5 óra 9 percz délelőtt. — Nyugszik: 3 ó. 40 percz é. el.

A kereskedelemgyi miniszter fogad délután 4 órától 5-ig.

Pénzügyminiszter fogad d. e. 8—10-ig. A horvat miniszter fogad reggel 8 órától 10 óráig.

A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délelőtt 10 órakor a régi városházán.

A főváros magánépitési bizottságának ülése délután 5 órakor az új városházán.

Fels. Stefánia operaképesnő hangversenye a vigadó kistermében.

Régi pénz árverése a magyar kir. fémjelző és pénzbevaltó hivatalban (nagykorona-utca 11.) délelőtt 10 órakor.

Iparművészeti muzeum zárva. Nemzeti muzeum: természetrajzi tára nyitva d. e. 9—1 óráig. Többi terei megtekinthetők 50 kr. díj mellett.

Téli kiállítás a műcsarnokban. Nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Belépő-díj 50 krajczár.

Akadémiai könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Muzeum könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Technológiai iparmúzeum, nyitva d. e. 9—1-ig és d. u. 3—5-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva 8—12-ig délelőtt.

Egy bank szerencséje.

Régi közmondás, hogy szereti a gazdagokat a szerencse. A tőkepénzes, ha nem keresi is Fortuna istenasszony kegyét, megüti a főnyereményt, a börzei krachból is vidáman, nyereséggel megrakodva kerül ki s olyan könnyen csinál a két millióból négy milliót, amilyen nehéz a szegény embernek megduplázni a két forintját. Ha a szegény embert megkárosítják a kétszáz forint erejéig s a bírósághoz megy panasza, ráfizet a kárösszegre még egy ötvenest s ha a tőkepénzestől 30.000 forintot sikkasztanak, a sikkasztót szépen elítélik; le is üti a büntetését s mikor kikerül a fogházból: önként jelentkezik a tőkepénzesnél, hogy visszafizesse a 30.000 forintot.

Ilyen szerencse érte nemrég a pesti magyar kereskedelmi bankot is, amelyet egy Fried Sándor nevű fiatal ember 30.000 forint erejéig megkárosított. Fried Sándort a bank panaszára letartóztatták s négy esztendő fegyházra ítélték. A pesti magyar kereskedelmi bank tehát elvesztette ugyan a 30.000 forintot, de legalább fényes elégtételt kapott. A szerencse csak most következik. Fried Sándor a fegyházból kijövet egyenesen védőjéhez, dr. Friedmann Bernát ügyvédhez ment és kijelentette, hogy vissza akarja adni a bank pénzét.

Elmondta, hogy bár annak idején tagadta a cselekmény elkövetését, most beismeri, hogy csakugyan ő volt a tettes. A pénzből csak annyi hiányzik, amennyit nyomasztó adósságainak megfizetésére fordított. A kicsalt pénzt annak idején előbb a saját neve alatt bécsi bankoknál helyezte el. Amikor azonban neazét vette, hogy a csalásnak nyomára jöttek, az összegeket sietve visszaküldette magának Budapestre, itt pedig „Berg” név alatt fenntartással a pesti első hazai takarékpénztárnál

helyezte el a betéti könyvecskét elrejtette a lakásán, íróasztalának fiókjába. Kevésel ezután észrevette, hogy az utcán két ember, — akiket detektíveknek tartott, — folyvást a sarkában van. A fölfedeztetéstől való félelmében a lakására sietett, de a két ismeretlen oda is követte őt. Fölsietett a szobájába a egy darabig remegve várta, hogy letartóztassák. Tudta, hogy ha a bécsi barátokkal folytatott levelezéseit — amelyekből kitűnt, hogy a család elkövetése után következett napokban 22 000 forint készpénzt küldött Bécsbe — megtarálják nála, bűnössége kétségtelenül be lesz bizonyítva. Előszedte hát az íróasztalában elrejtett összes leveleket a kályhába dobta valamennyit.

Amikor már porrá égtek, akkor vette észre, hogy a levelek közé dugott *takarékpénztári könyvecske és a sorsjegyek is a lángok martalékniává lettek.* Másnap csakugyan letartóztatták, de a végtárgyaláson tagadta a cselekmény elkövetését.

Most — így folytatta vallomását *Fried Sándor* — hogy megszenvedett bűnéért, vissza akar térni a becsület útjára és még csak kísérletet sem tesz, hogy a pénz birtokába jusson. Ennek megerősítésül felhatalmazást ad az ügyvédjének, hogy az elégett betéti könyvecske és sorsjegyek megsemmítése iránt tegye meg a szükséges lépéseket s a befolyó összeget szolgáltatja át a kereskedelmi banknak.

A védő erre természetesen késznek nyilatkozott s a ritka esetet azonnal bejelentette egy kereskedelmi banknak, mint a bíróságnak.

Ezek az előzményei annak a megsemmisítési hirdetménynek, amelyet a hivatalos lap mai száma közöl, s amely szövege szerint így hangzik:

28038

Körözés.

3—2

119965/96.

A budapesti királyi kereskedelmi és váltótörvényszék ezennel közhírré teszi, hogy a pesti első hazai takarékpénztár egyesület részvénytársaság főintézete által 46060/3. szám és „Berg” czim alatt feotartással, 1893. május 27-én két részletben betett és pedig 8000 forint és ugyanazon napon ismét 11,400 forint, összesen tehát 19,400 forint betétről kiállított betéti könyvecskére nézve a megsemmisítési eljárás *Ipoly Sándor*, helyesen *Fried Sándor* által (lakik Budapest, Kerepesi-ut 28. szám I. emelet, képviseli dr. *Friedmann Bernát*, budapesti ügyvéd) előterjesztett kérelme folyán megindítatott.

A fegyházban tehát nemcsak meghiznak, de olykor meg is javulnak az emberek.

A párisi kabbalisták.

Most, hogy *Gnaita Szaniszló* márkí, a „kabbala nagymestere” meghalt, ismét szóba került a párisi társaságban ez a különös szövetség.

A kabbalisták szövetségének célja a magasabb bűvészet (lélekidézés, elvarázsolás) kultiválása és a társaságbeli konvencziók megvetése egy a külsőségekben, mint belső dolgokban. *Gnaita Szaniszló*nak erős rivalisa volt a nagymesteri címre. *Sar Peladan*, egy alig közepes francia író, akinek hosszabb regényciklusa. *A latinok elfajulása*, még csak forgalomba se tudta hozni a nevét s akinek arra kellett hivatkozni, hogy a kaldeai főpapok törzsebből származik, hogy végre észrevegyék.

Ennek a különösségnek aztán nem maradt el a hatása, mert Párisban nagyon szeretik az excenytikus embereket. *Peladan* csakhamar neves emharré lett és kaldeai görög és francia zagyvaléknyelven megirt regényei minden művelt család asztalán helyet kaptak.

„A kaldeai főpapok törzsebből származom, írta egyszer egy támadójának irt válaszában — és őseim bűvés ereje és natalma rám is átszállott. A szellemek mind úgy tánczolnak, ahogyan én fűtyülök.”

És hogy állításának nagyobb nyomatékot adjon, fényes nappal, bohócmodra öltözködve, járkált Páris utcáin. szines csizmát, puffos ujjú ruhát, vállszalagot és csipkés kezeloeket viselt. Az első héten mindenki nevetett rajta, utóbb azonban szinte prófétának nézték, akinek nem kötelessége az emberi öltözködési konvenczióknak engedelmesskedni. Már régebben alapított egy, a kabbalához hasonló

rendet, a *rózsakeresztes lovagok* gárdjét. Ezek a lovagok még a kabbalistákon is túltettek hőbortossággban. Nyilvános előadásokat tartottak a legkomolyabb képpel, amelyek zenei, drámai és vallásos izű paprikajancsiskodásból állottak s amelyen a párisi naplopók kitűnően mulattak. *Peladan* ezenkívül a *pápai szék kiküldöttjének* czimeztette magát és breveket is adott ki, amelyeket a párisi lapok a legkomolyabban közöltek.

Ez a *Peladan* azonban nincs többé. A mostani *Peladan* egészen más. Megnősült, leányiratta derékig erős lovagokról alig beszél már, noha felesége is sokat foglalkozott azelőtt a bűvészettel.

Az ő kitarása rövidebb ideig tartott, mint mintaképeé, egy *Lévy Elifás* nevű emberé, aki egyáltalán külön legény volt, s aki az ötvenes években egész Párisban népszerűvé tudta tenni a magasabb bűvészetet. Nagyon sok próbán ment keresztül, mielőtt a bűvészetre adta magát; hanem amikor hozzáfogott, akkor már alaposan értett hozzá. Polyhistor volt, beszélt az összes nyelveket, ételt és italt tetszés szerinti ideig tudott nélkülözni és úgy prédikált a léleküdvösségről, mintha az az ő kezeiben volna és nem is tartaná nagy dolognak.

A bűvészethez úgy értett, mint sem azelőtt, sem azóta senki más. Olyan jól, hogy saját magát — *disznóvá* varázsolta. Egészen lemondott a mosdásról, fésülködésről, tiszta fehérneműk viseléséről, és nagyban hirdette, hogy mindez a gyarló földi emberkének bárgyu előitélete, amire semmi szükség sincs, sőt aminek leküzdésére mindent el kell követni.

És ennek a förtelmes külsejü-belsejü embernek rengeteg sok szerelmi kalandja volt! Az ő misztikus megjelenése annyira elszédítette az embereket, hogy előkelő asszonyok és leányok dobták magukat oda neki! Többek közt a tündérszép *Claude Vignon* is, akit később regényei és szoborművei tettek híressé, s akit *Lévy* halála után *Rouvière*, a volt francia miniszterelnök vett feleségül.

Gnaita halála után az a hír terjedt el a kabbalisták közt, hogy nem természetes halált halt, hanem egyik ellenséges szövetségtárs rontotta meg. A kabbalisták ugyanis — azt mondják — ezer mértföldnyi távolságról is beteggé tehetik vagy megölhetik ellenségeiket. *Sar Peladan*ot fogták gyanuba a márkí haláláért, mert ők halálos ellenségek voltak. A szövetség megejtett vizsgálata azonban kiderítette, hogy *Peladan* ártatlan.

Ezzel aztán napirendre tér Páris a kabbalisták fölött és okosabb dolog után lát.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Nemzeti színház. A nemzeti színházban a szezon folyamán előadják *Echegaraynak* egy irányvígjátékát a „*Hugonották*” czimen. Közönségünk még nem ismeri a spanyol szerzőt mint vigjátékíró. A két felvonásos darabot *Huszár Vilmos* fordította.

* Válasz a kritikára. *Jules Lemaitres*, a hírneves kritikus, a „*Revue des deux Mondes*”-ban élesen megbírálta *Dubout* „*Frédégonde*” című szomorujátékát. A szerző erre a kritikára beküldött egy terjedelmes választ, amelyet azonban az ujság szerkesztője, *Brunetiére*, az ismert akadémikus nem adott ki. Emiatt *Dubout* porbe fogta. A bíróság most döntött ebben az érdekes vitában és *Brunetiéret* fölmentette. Az ítélet szerint *Dubout* a választ nagyon is hosszúra nyújtotta és olyan dolgokról is szólt benne, amelyek *Lemaitres* bírálatával semmi összefüggésben sem állnak.

* Kamarazene. A *Hubay-Popper quartett* január 8-án tarja idei negyedik estélyét. Közreműködnek *Lichtenstein* Dóra és *Thomán István*. Jegyek a „*Harmonia*”-nál kaphatók.

* Duse Monte-Carlóban. *Duse Eleonora* most a játékosok metropolisában vendégszerepelt. Bucsufellépte a „*Claudius neje*”-ben volt és ez alkalommal a közönség nagy ovációban részesítette.

* A huszti vár képe. A millénium emlékére *Máramaros vármegye* egy képet rendelt meg *Hollóssy Simon* festőművészénél. A kép el is készült, *Hollóssy* be is mutatja azt a vármegye közönségé-

nek, amely küldöttségre bízta annak megbírálását. Ez a küldöttség nem volt megalégedve a képpel; mert „*azon több gond van fordítva a tájra, a vidékre és a háttérre mint a huszti várra.*” Ennek alapján az állandó választmány javaslatára, a vármegye közönsége elhatározta, hogy a kialakított tiszteletdíjat nem fizeti ki, hanem visszaadja azt *Hollóssy* Simonnak s felzáróltja őt, hogy hajlandó-e egy megfelelő képet festeni s azt egy éven belül elkészíteni? A kép miatt valószínűleg perre kerül a dolog, mert a festő azt állítja, hogy ott van azon a huszti vár is, csak a máramarosi hegyektől nem látszik...

* *Premiére az Odéonban.* *Porto-Riche* szellemes, finom lelkű író, darabjaiban azonban annyi az intimitás, hogy a közönség soha sem fogadja azzal a melegséggel, amelyet erős tehetsége megérdemelne. A budapesti közönség is ismeri a *Szerelmes asszony* című művét, amelyet a Vígyszínházban adtak elő; most az Odéonban volt a bemutatója egy *Passé* című sok pszichológiai finomsággal és esprittel megirt darabjának. Hősnője egy *Dominique* nevű asszonyművész. Szobrász, pár év óta özvegy, és imádók rajongják körül. Ujra férjhez menne, ha nem tartaná vissza egy emlék, régi kedvesének, *François Prieur*nek emléke. E pillanatban abban mesterkedik, hogy kibékítse a *Bellangé* házaspárt, mert a férjhez is, a feleséghez is régi barátság fűzi. *Bellangé Antoinette* asszony azonban nem akarja viszontlátni férjét; ő más valakit szeret. *Dominique*nek elárulja, hogy kedvesének neve *François Prieur*. *Dominique* lelkében most még erősebben éled föl a régi szerelem emléke és szívet elfogja a féltékenység. *François Prieur* megjelenik nála és megkéri, hogy ne békítse ki *Antoinette*t a férjével. De szemben állva egykori kedvesével maga is mélyen megindul. Ugy érzi, mintha újra elolvasna egy szép könyvet, amelynek minden varázsát nem értette meg előszörre. Mintha régi szerelme romjain új szerelem fakadna. De sokkal gyöngébb és léhább, sem hogy *Antoinette*tel szakíthatna és *Dominique* is visszautasítja szerelmét siratva eltemetett illuzióit.

A nemzeti muzeum programja.

Nagy szeretettel fejtegette tegnap *Szalay Imre*, a nemzeti muzeum igazgatója, azokat a föladatakat, amelyeket ennek az elsőrendű közművelődési intézetnek a keretében a közel-jövőben meg kell valósítani. Voltakép válasz volt ez a muzeumi tisztviselők újévi köszöntőjére, de jelentőségénél fogva, kinötte magát egy darab kulturális programmá.

Főleg három fontos kérdés az, ugymond, amelyet az új folyamán a megéréshez közelébb kell vinni. Az első egy új, második muzeumi épület emelése. Előre kell bocsátani, hogy a képtárt, valamint a görög és a római klasszikus szobrok gipszmásolatait a szépművészeti muzeum keretébe utalják. A nemzeti muzeum megmaradó gyűjteményeit két csoportra lehet osztani. Az egyik csoport kizárólag hazai jellegű, ez a könyvtár és régiségtár. Ez a két nagy gyűjtemény, kiegészítve a történelmi képcsarnokkal, maradna a muzeum jelenlegi épületében. A másik csoport: a nemzetközi csoport, amelybe a természetrajz és a néprajz tárai sorozhatók. Ezek ama csoportok, melyekről a közoktatásiügyi miniszter a budget tárgyalása alkalmával a pénzügyi bizottságban oda nyilatkozott, hogy számukra egy terjedelmes új muzeumi épület elkerülhetlenül szükséges. Csak az a kérdés merülhet föl, vajjon egy épületben helyezték-e el ezt a két nagy csoportot, vagy pedig, ami tökéletesebb állapot lenne, két külön épületben. Ezeknek egyike a természetrajzi, a másik a néprajzi muzeum lenne.

A második nevezetes kérdés a muzeum helyiségeinek esteli világitása. A közönség tulnyomóan nagy része épen a délelőtti órákban hivatalosan el van foglalva. Ezeknek tehát módot kell nyújtani a muzeum megtekintésére. — Van azonban itt egy másik szempont is. A muzeum tisztviselői, a kik mind tudományos képzettségű szakférjak, délelőtt állandóan az intézeti teendőikkel vannak elfoglalva. A muzeum csak erkölcsi kötelességet teljesít, amikor oly helyiségeket fog berendezni, amelyek-

ben az illetők a saját szakmájukba vágó tudományos kutatásokat végezhetnek majd olyankor is, amikor hivatalos teendőik nincsenek, vagyis az esti órákban. Persze a mai állapot még ideális a régihez képest. Mert 1872-ig a muzeum nem volt fűthető, minek következtében télen át a közönség nem látogathatta!

A harmadik kérdés a *tisztviselők anyagi helyzetének javítása*. A muzeum tisztviselőitől tanári, sőt egyetemi tanári kvalifikációt kívánnak. Anyagi helyzetük azonban nem felel meg ennek. Ezért oda kell hatni, hogy ők is kapjanak olyan fizetést, mint amazok és kapjanak ötdéves póléket ők is.

Szalay a közelmúltban elért sikerekről is szólott. Örül a muzeumi főfelügyelőség szervezésének, ami vezető szerepet biztosít a nemzeti muzeumok felett és üdvözölte a nemzeti muzeumi tanács életbeléptetését.

Ezt az érdekes beszédet különben dr. *Fejérfataky* László lelkes újévi köszöntője provokálta. E tudósunk viszont megemlékezett a muzeum egyes tárainak gazdagodásáról és arról, hogy a kötelese példányokról szóló törvény mennyire lendít a muzeum dolgán.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— A berlini gyilkosság. Közöltük e napokban, hogy a csendőrök Buda-Eörsön letartóztattak egy asszonyt, akiről azt hiszik, hogy részes volt *Schulze* Mária berlini özvegyasszony meggyilkolásában. A pest-vidéki törvényszék tudvalevőleg értesítette a berlini rendőrséget az állítólagos *Gönczi* Józsefné letartóztatásáról. A berlini rendőrség erre elküldte a törvényszéknek a gyilkossággal gyanúsított asszony fényképét. Berlinből írják most lapunknak, hogy a gyilkosság ügyében megtett nyomozás eddig nem derített föl egyetlenegy oly terhelő adatot sem, amely azt bizonyítaná, hogy *Gönczi* Józsefné segített férjének *Schulze* Mária meggyilkolásában.

— Felmentett merénylőnő. *Brailában* történt nem régen, hogy *Gorján* tábornok leánya az utcán revolverrel rálőtt dr. *Bastáki* városi orvosra, aki őt elcsábította. Ebben az ügyben — mint levelezőnk táviratozza — tegnap volt a végtárgyalás, mely a merénylőnő felmentésével végződött. *Gorján* kisasszony most néhány hónapra kolostorba vonult.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde. A mai vasárnapi magánforgalomban az irányzat csendes volt. Osztrák hitelrészvény 352.70—352.50 forinton, Osztrák magyar államvasut 337 frton kötöttet. Zárlatkor marad osztr. hitelrészvény 352.40.

Miskolczi kereskedelmi és Iparkamara. A kamara december 30-án tartotta ülését. A napirenden volt tárgyak közül felemlítjük a következők elintézését: Az ipartörvény 50. §-ának módosítását a kamara helyesli, mivel a vidéki kereskedelem és ipar érdekében fekszik, hogy a túlzott mérvben elburjánzott házalatás elvégre be legyen szüntetve. A kivételek korlátozása céljából kívánatos, hogy ezek a kamarák meghallgatása után adassanak ki. Helyeslőleg tudomásul szolgált a *vándorraktárak és utazók* visszaéléseinek megállítására vonatkozó rendelet, melynek végrehajtására az iparhatóságok figyelmét külön is felhívja a kamara. A kamara állást foglalt a *kartellkérdés* ügyében. Ugy a kereskedő, mint az iparosztály előterjesztett véleménye az, hogy a kartellek törvényhozási szabályozása szükséges; e véleményyt *Kanitz* Jenő egri keményítőgyáros, ki maga is tagja a keményítőkartellnek, elfogadásra ajánlja s az ülés egyhangulag el is fogadta az osztályok véleményét.

Első Leánykihazasítási Egylet, mint szövetséget. 1897. évi december hóban 739 jutalékrész irattott be és nászjutalékok fejében 15.242 forint 86 krajczár fizettetett ki. 1897. január 1-től december 31-éig beirt összes jutalékrészek száma 7281 és a kifizetett nászjutalékok összege 230.010 forint 40 krajczár, az intézet fennállása óta, tehát összesen 2.416.768 forint 91 krajczár fizettetett ki.

Budapesti sertés-konzumvásár, január 2. A ferencvárosi konzumvásárra decz. 31-én érkezett 140 drb. Készlet decz. 30-áról 474, összes felhajtás 614 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 275 drb.; elszállítatlan maradt 339 drb. Napi árak: 120—180 kilós 46—48 kr., 220—280 kilós 46—48 1/2 kr., 320—380 kilós 47—48 kr., öreg nehéz 46—48 kr. A vásár lanyha volt.

A RÓKAÚT.

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE. (44)

A toronyóra egyet ütött. Őt órahosszáig bolyongott odakünn és neki úgy tetszett, hogy csak ugyanannyi percz tűnt el azóta.

A fahúzó alomba volt merülve, csak a „Fekete sashól” vetődött ki egy sötétvörös fényesik a halovány hólepelre, melyet a holdvilág fátvolyozott fénye bágyadtan világított meg.

Mintha fehér szallagokat hengergettek volna végig a földön, úgy ragyogtak a szánkok nyomában vont barázdák és a templom tetejéről a jégesapok ezüstös vonásokkal árnyalták be a sötét falakat.

A templom mellett a lelkész lak kertjéhez haladt. Szívverése a torkát fojtogatta... Helena erkélyablakából még világosság szűrődött ki. Boleszláv átvette magát a kerítésen és a magas hóban a kertész lak felé lépett, mely husz lépésnyire szemközt állott az erkélyivel. Ennek az árnyékában megállt...

A kivilágított négyszöget sűrű befűdte egy fehér függöny. A vászon felületén levelek, száruk és csinos virágedények elmosódott árnyai rajzolódtak le. — Ezeknek birodalmában élt ő, mint a madonna az ő rózsás kertjében.

És megint a templombeli kép elevenedett meg előtte, mely lelkében mindannyiszor feltámadt, valahányszor kedvesének alakját óhajtott maga elé idézni. Csak egyetlen pillanatig mélyeszhethetne bele szemét az övébe, hogy új életre kelhessen, amit idő és vétek megöltek!

Egy leányalak árnyéka elhomályosította egy perczre a fehér felületet... A függöny egyik csücske felemelkedett.

Önkívületben tárta ki karjait a leány felé. A függöny gyorsan lehullott és egy pillanattal később elaludt a világosság...

Lélegzetét visszafojtvá, leste, hogy talán most, a veszélytelen homályból, valami jelt ad magáról. De semmi sem mozdult ezentul.

„Örülség tőlem, ilyet kívánni — szölt magában. — Valószínűleg meg sem ismert, csak valami férfialakot vett észre és attól ijedt meg. Eredj odébb, mert még az egész házat fellármazza, hogy a képzelt tolvajt üldözőbe vegyék.”

Ekkor aztán visszafelé indult. Az uton hallgva, úgy érezte, hogy sokkal nyugodtabb lett a vére. Kedvesének tiszta közelsége már maga is megnyugtatóan hatott rá.

És most, hová? Bármerre a nagy világba, csak haza ne. Amint arra a végignyult alakra csak reá gondolt, máris formni kezdett a vér az ereiben.

Az a nő egy dámon volt és ő gyölölte őt.

Anélkül, hogy tudta volna, hogy hová, egy mellékutra tért, mely istállók és szinek között, mint távolabb húzódtott a kastélytól és künn a rétnél végződött.

Maga előtt látta sötétedni odaát az erdők kék koszoruját, amint körülövezte a fehér mezőségeket. Újból oda vágyakozott. Oda, ahol téli csöndben a mély álm nyugalma uralkodott.

Nekiindult az uttalan mezőségnek, melyet szabályszerűen halmokat és völgyeket képező végnélküli hólepel borított. Mintha egy tenger hőmpölygő világosság hullámaná előtte. Ropogva törtetett keresztül a megfagyott kergén, egész térdig süllyedt a hóba, de összeszedve erejét, tovább törte magát, mintha csak újból menekülnie kellett volna a gondolatai elől. Volt valami vigasztaló ebben a céltalan, idegölő munkában.

A melle zihált, verejték csurgott le a testéről, botorkálva és tántorogva ment odább és odább. Itt-ott elég erős volt a jégkérreg, hogy elbirja őt. Ilyenkor úgy tetszett neki, mintha szárnyai nőttek volna és ő a föld felett lebegne, míg aztán újabb besüppedés arrá emelte, hogy milyen nyomorult és milyen nehéz a teher, melylyel végig kellett másznia a földön.

Magasabban és sötétebben látta maga előtt az erdőt — még száz lépés és elérí célját, midőn valami utját állotta, ami dombszerűen emelkedett előtte és vagy ötven-hatvan lépés-

nyire nyult be az erdőségbe. De dombnak mégis csak nagyon is szabályos volt és körvonalai tulságosan ki voltak élezve. Kis távolságban ettől egy második és ettől kissé balra a harmadik ilyen halom. — Bizonyosan kavicsdombok ezek — gondolta magában — amiket ősszel idehordtak, hogy hóolvadás után széjjel hordják. — Miért ne hordjanak kavicsot az ő birtokáról, hiszen nem volt senki sem, aki megtiltotta volna nekik?

De mit jelentenek azok a keresztfák, — csak most vette őket észre, mert az erdő sötét árnya elfődte előle — amelyek félelmetesen és fenyegetően nyultak fel a dombok széleiről az éjszakába?

Három darab volt, minden halomnak egy-egy.

Nyersen dolgozott fenyőtörzsekből voltak faragva és mélyen bele lehettek ásva a földbe, mert meg sem mozdultak, ahogy rázni kezdte őket. Sehöl semmi felírás, de ha lett is volna, ugyse tudja a sötétben elolvasni.

Titokzatosan, mint valami elfeledett bűn emlékei, állottak itt ezek az ijesztő óriások és az előbukkanó holdfény ezüstös fénynyel vonta be szürke forgácsaikat.

Most hirtelen leesett a hálóg a szeméről.

Ezek az 1807. évi szerencsétlen éjszaka áldozatainak a sírhelyei.

Itt pihentek atyjának áldozatai.

Milyen szerencsétlen véletlen vezette őt ide? Avagy talán több volt, mint véletlen? Hiszen ezer láthatatlan kéz úgy csalogatta és vonzotta, hogy meg kellett tennie. anélkül, hogy tudta volna miért, ezt az örült utat és fáradtan és bágyadtan törtetett keresztül jégén és havon.

Vajjon a sors ezt a legfájdalmasabb osztorcsapást, legmélyebb megalázkodása órájára tartogatta, hogy annál tisztábban lássa, hogy nincs már az ő számára emelkedés, menthetetlenül alá kell merülnie szégyenben és kétségbeesésben.

— De jó, hogy itt vagyok — szölt, tovább beszélve magában, így legalább meggyőződhettem, hogy az öreg átkával nem esett rajtam igazságtalanság. És ami bűnöm még nincs, majd lesz.

Szeme átsuhant a lelapult dombfelületeken, melyek odább és odább mindinkább kisebbedtek és végtelennek tetszettek... Vajjon hányan fekszenek alattok? Ha egymás mellé temették őket, minden sirban legalább százán lehettek — talán kétannyian is. És valamenynyien derék katonák, kik örömmel vonultak ki királyukért és hazájukért, hogy aztán éjnek idején a gonosz áruulás által leljék gyászos végüket.

Átkarolta a keresztet és rászoritotta arcát annak nyers törzsére és a szilánkok megverezték a bőrt.

— Fogd pörbe őt az egész világ előtt — kiáltott egy felső hang — őt és a leányt — és menj aztán tönkre vele együtt.

Szemével a messzeséget keresie és benne a romok körvonalait. Nem látott semmit belőlük, csak a fák koronái derengtek át hozzá, — elmosódott hosszú ivben. Azon túl kevéssé jobbra, ott kellett lenni a rókaútnak.

Azon ment keresztül Regina, mögötte a fekete, vérszomjas csapatok. Milyen borzasztóan csenghettek füleiben a tompa, ütemszerű lépések! Aztán beljebb és beljebb mentek az erdőbe, egészen a hosszú ösvényig, mely óriási félkörben vezetett a sűrűbe. Sohasem mesélt neki erről az utról és mégis tisztán látta, hogy hogyan történt minden. Világosan és érthetően állott a szemei előtt, mintha ő is jelen lett volna.

Kitárta a karját és reszkető ujjakkal rajzolta le az égboltozaton az utat, amelyet megtettek.

És azután, amikor a leányt eleresztették, amikor a bűn árával a zsebében, egyes-egyedül hazafelé indult, — hogy üzhette őt tova a puskák ropogása, a dobok pergése, a megtámadottak halálordítása — mint megannyi furiasereg!

(Folytatása következik.)

SZÍNHÁZAK.

Budapest, hétfő, 1898. január 3-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kvi bélet 8. Havi bélet 3.

Armány és szerelem.

Szomorújáték 5 felvonásban. Írta Schiller F. Fordította Paulay E.

Személyek:

- Walter Ferdinand
- Káib
- Lady Milford
- Wurm
- Miller
- Neje
- Lujza
- Zsófi
- Komornok
- Szolgá
- Komornok
- Bakó
- Szonló
- Náday
- Jászat Mari
- Cyane
- Vilddá
- Gyorgyne
- Török I.
- Vasárhelyi
- Ujházi
- Paulay
- Narcisz

Kezdet 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Zárva.

NÉPSZÍNHÁZ.

A varázsgyűrű.

Operette 3 felvonásban. 5 képb. Írták: D'Emery Adolphe és Burani Paul. Ford.: Komor Gyula. Zenéjét szerelte: Planquette R.

Személyek:

- XV. Lajos
- De Chavannes
- Renée
- Leocadie
- De la garde Georges F.
- Nicolas
- Michelette
- Vámpiron lovag
- Artois
- La Popolinère
- Athénis
- Solanges
- Henrietta
- Louise
- Tiszt
- Komornyik
- Szirani
- Szerdahelyi
- Nádai Ilonka
- Vidorné
- Vador
- Küry Klára
- Solynosi
- Kiss M.
- Pöllnus
- Balogh Etel
- Révi A.
- Büttel M.
- Lukácsy O.
- Virna
- Hortobágyi

Kezdet 7 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

580. szám. 590. szám.

Szöke Katalin.

Dramai regé 3 szakaszban. 6 képb. Írta: Voss Richard. Fordította: Málnai Emil. Zenéjét szerelte: Ellick G.

Személyek:

- Az ifjú Mál
- Szöke Katalin képe
- Werner Katalin
- Gyuri (6 éves)
- Lőrincz
- Márton
- Amoska
- Márgit
- Zára
- Hübneré
- Huber
- Orvos
- A Gyomor
- A Gond
- A Énát
- A Nyúlalot
- Az álmás szellem
- Az álom szellem
- A hátalmas uralkodó
- Az emberiség jeltölteje
- L. Fáy Sz.
- Málnai
- Lánczy
- Halász
- Badnár
- Rónai
- Gerőfi
- Cselka J.
- Varsányi
- Mikroczyné
- St. L.
- Balassa
- Husaydi
- Füstögi
- Báthory
- Hegedűs
- Kotlósi
- Párdi
- Kazalitzky
- Mátra

Kezdet 6 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A gésák

vagy *Egy japán teaház története.*

Énekes játék 3 felv. Írta Owen Hall. Ford. Fal J. B. és Málnai E. Zenéjét szerelte Sidney J.

Személyek:

- Reginald
- Bronville
- Cunningham
- Grimston
- Stanley
- Downey
- Hollou
- Vun-Csi
- Imári márti
- Miméza
- Szentmiklóssy
- Ferenzy K.
- Odry Z.
- Iványi A.
- Serégi
- Erdődy L.
- Fodor R.
- Sziklay K.
- Boross E.
- Vladi G.

Kezdet 7 órakor.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. Kir. Operaház	Vig Színház	Nép Színház	Magyar Színház	Kisfaludy Színház
Kedd	—	—	Álarczos bál	Államtitkáru	A kukta-kisasszony	A gésák	—
Szerda	—	—	Az alvajáró. Babatündér	Szöke Katalin	A varázsgyűrű	Ijuszág	—
Csütörtök d. u.	—	—	Paraszibecsület. A piros cipő.	Trilby	A peleskei nótárius	A kikapós patikárius	—
Este	—	—	—	Szöke Katalin	Náni	A gésák	—
Péntek	—	Az ezred leány	—	Couisset ur	A varázsgyűrű	A kikapós patikárius	—
Szombat	—	—	Lammermori Lucia	Szöke Katalin	A kukta-kisasszony	Menyecske kisasszony	—
Vasárnap d. u.	—	—	Tannhüser	Trilby	Ezer év	A kikapós patikárius	—
Este	—	—	—	Couisset ur	Az ördög mátkája	Menyecske kisasszony	—

Vitát a cselédbetegségélyezés terén!

Teleki Géza gróf 6 nagyméltósága védnöksége alatt álló „Reform” egyesület Podmaniczky-utca 1. **a cselédbetegségélyezés terén**

is nagyfontosságú ujtást rendezett be, amennyiben ezen egyesületnél beirt cselédek, nemcsak mint az eddig ismeretes volt kórházi gyógykezelésben, hanem a „Reform” egyesület részéről járólóg is részessülnek gyógykezelésben és ingyen gyógyszerekben.

Nem szorul bővebb magyarázatra, hogy mennyi humanizmus rejlik abban, hogy a cseléd minden csekély baj miatt nem kénytelen helyét elhagyni és nem utaltatik a kórházba menetre, és ha tekintetbe vesszük ezen intézményben rejlő azon előnyöket is, hogy a gazdasszony fontos ok nélkül nem vonatik meg a megbízható munkaezőtől, melynek pótlása az újabb közvetítési díjtól eltekintve — esetenként heteket vesz igénybe és hogy mindezért ép ugy, mint más egyesületnél

cselédenkint csupán 2 frt évi díj fizetendő,

azon reményünknek adunk kifejezést, hogy a n. é. közönség méltányolva egyesületünknek minden irányban önzetlen s ügybuzgó fáradozásait, azt szíves bizalmával megajándékozza és intézményünket szíves csatlakozása által pártfogólag támogatja.

Egyben a n. é. közönség b. figyelmébe ajánljuk egyesületünk önségélyző osztályát is, mely családok részére díjtalanul orvosi segély és gyógyszereken kívül a munkaképtelen családfelek 12 héten át 5 frtig terjedő segélypénzt és annak elhalálása esetén a család részére 500 frtig terjedő tisztelő-ajánymányt nyújt, melyért mindössze havi 1 frt 50 kr. tagdíj fizetendő. 295

A Reform-egyesület

Telefonszám 29-36. elnöksége.

A szépség titka! Hölgyek

százezei fiatal, viruló arcszínüket a már évtizedek óta általánosan ismert, Párisban, dr. Lajosse hírneves udvari orvos által feltalált és kedvelt RAVISSANTE-különlegeségeknak köszönik.

Ezeknek használatánál az arczbőr, nyak, karok és kezek gyönyörű szépek lesznek, a bőr finommá válik és a fiatalság zománczával bir.

A folséges zománcz alatt eltűnnek a himlőhelyek, szeplők, anyajegy, a ráncos arcz simává lesz.

Minden hölgy arca vakító szép és finom marad.

Ezek az egyedüli, minden tekintetben ártatlan különlegességek, melyek használata után a hölgyek mosakodhatnak, anélkül, hogy csodálatos hatása a bőrre nézve eltűnnék. (240)

Egy eredeti kisebb üveg Ravissante (nappali használatra, elegendő 3 hónapra) 1.50

Eredeti nagy üveg (elegendő 6 hónapra) 2.50
(három árnyalatban: hófehér, rózsaszínű és testszínű (rachel))

Ravissante-arccpor (Poudre-Ravissante — Lejosse — Páris) 60 kr. és 1 frtos eredet dobozokban 3 árnyalatban: szőkéknek hófehér) rózsaszínű és testszín (Rachel) barnáknak.

RAVISSANTE-szappan drbjá 50 kr. Az összes pipere-szappánokat felülmulja.

A valódi RAVISSANTE-különlegességek a kezek ápolásához és az arcz azonnali szépitéséhez különösen ajánlhatók; hatásuk fölülmulja a forgalomban levő összes hasonló ugynevezett szépitőszereket, megérdemlik tehát é kimagasló tulajdonságaikkal fogva, hogy egyetlen család mosdóasztalán se hiányozzanak.

E különlegességek csodás hatásáért teljes garanciát vállalunk.

Számtalan köszönő és elismerő-levelünk van a legfelsőbb körökből és csakis a diszkréció tiltja azok közzétételét.

Kapható nagyban és kicsinyben valódi minőségben a következő gyógyszerárakban:

TÖRÖK JÓZSEF, Király-utca; Török Sándor, Andrássy-ut; Molnár és Moser, Koronaherzeg-utca.

Naponta postai szállítás a legnagyobb diszkréció mellett.

Értéktelen utánzásoktól óvakodjunk.

a legrégebb, legkedveltebb magyar élcslap.

Szerkeszti: SZABÓ ENDRE.
Megjelenik minden héten **temérdek képpel.**
Tartalma: Ásatírák, humoreszkek, krónikás adomák, Mjtkos-kalandok, politikai karrikaturák, illusztrált adomák, tréfás versek stb. (300)

Előfizetési ára: negyedévre 2 forint.

Kiadóhivatal: V., Kálmán-utca 2. sz. „Pallas”-nyomda.
Akik már most előfizetnek, azok ujtéig ingyen kapják az „Üstökös”-t, melyre előfizetésük csak 1908. január hó elejétől számítottatik.

MOSO GEFEK

és mindennemű házi gézmosodák részére szükséges berendezések, kofőfőállítás mellett szállít. Rádtner és Knopp

Bécs, XIII., Linzerstrasse 8. sz. **Legnagyobb ingam és kárműves.**

Magyar levelező,

ki a német nyelvben és könyvnyelven jártas, állást keres a fővárosban. Szíves megköresések ügyes és megbízható címre e lap kiadóhivatalába kéretnek.

Magy. kir. szabadalm.

osztály-sorsjáték!

3-ik osztály. (71)

Huzás január 4-én és 5-én.

Főnyerem.: 80,000, 30,000, 20,000, 10,000, 5000, 2000 és 1000 korona.

A legkisebb nyeremény nettó-összege az egész sorsjegy betétét 40 koronával haladja meg.

Vételsorsjegyek ára: egy egész 32, egy fél 16, egy negyed 8, egy nyolcad 4 frtjával kaphatók a

Bankegyesületi váltóüzlet-részvénytársaságnál

Budapest, V., Fürdő-utca 1. sz.

Megrendeléséknél az összeg előzetes beklődése kéretik.

Vétéléses rendelések csak december 30-ig vételnek teklintatva.

Hirdetések

felvételnek lapunk kiadóhivatalában, VIII. József-utca 65. szám, és fióküzletünkben V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

Fogak

darabja 2 frt, teljes fog sor 40 forint

Prohászka Henrik

fogászati műtermében

VII. ker., Király-utca 15.

Kérem czímre figyelni.

AZ ÜSTÖKÖS